

Нов Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

Февруари 2023 г.

Народното събрание прие нов Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения („Законът“), който въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937 относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза.

Законът има за цел да осигури защита на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или на актове на Европейския съюз, станала им известна в работен контекст.

Законът е обнародван в Държавен вестник, брой № 11 от 2 февруари 2023 г. и влиза в сила на 4 май 2023 г. за всички задължени лица, с изключение на разпоредбите, установяващи задължения за работодателите в частния сектор, които имат между 50 и 249 работници или служители, които ще се прилагат от 17 декември 2023 г.

По-долу са обобщени най-важните аспекти на новия Закон:

Кои са задължени лица по новия Закон?

Какви задължения предвижда Законът?

Какви нарушения могат да бъдат докладвани съгласно Закона?

Кой ползва защита съгласно Закона?

Каква защита предвижда Законът за сигнализиращите лица?

Какви са последиците при неспазване на Закона?

Кой е националният орган за външно подаване на сигнали?

Как можем да помогнем?

Кои са задължени лица по новия Закон?

Задължени субекти по новия Закон са:

- Работодателите в публичния сектор, с изключение на общините с население под 10 000 души или по-малко от 50 работници или служители.
- Работодателите в частния сектор с 50 и повече работници или служители.
- Работодателите в частния сектор независимо от броя на работниците или служителите, ако осъществяваната от тях дейност попада в приложното поле на актовете на Европейския съюз, изброени изчерпателно в Закона (например

финансов и застрахователен сектор, други предприятия от обществен интерес, задължени лица по Закона за мерките срещу изпирането на пари и други).

Какви задължения предвижда Законът?

Работодателите, които са задължени лица по Закона, са длъжни да:

- Създават канал за вътрешно подаване на сигнали за нарушения, който отговаря на изискванията, предвидени в Закона.
- Приемат правила за вътрешно подаване на сигнали и за последващи действия по тях, които следва да се преглеждат и актуализират периодично (най-малко веднъж на три години).
- Определят един или повече служители, които отговарят за разглеждането на сигнали (това може да е длъжностното лице по защита на данните, а при липса на задължение за назначаване на такова лице, се определя друг служител за разглеждането на сигнали).
- Предоставят ясна и лесно достъпна информация относно условията и реда за подаване на сигнали.
- Създават и поддържат регистър на сигналите за нарушения и приемат вътрешен акт за неговото водене в изпълнение на наредбата на националния орган за външно подаване на сигнали.
- Подават регулярно необходимата статистическа информация към националния орган за външно подаване на сигнали по установения от него ред.
- Изпълняват други задължения, предвидени в Закона.

Задължените субекти в частния сектор с общ брой от 50 до 249 работници или служители могат да използват общ канал за вътрешно подаване на сигнали, като определят едно лице или обособено звено за разглеждане на сигналите. Това изключение не се прилага за работодателите в частния сектор, които осъществяват дейност, попадаща в обхвата на актовете на Европейския съюз, посочени в Закона, съгласно по-горе.

Задължените субекти в частния сектор могат да възлагат функциите по приемане и регистриране на сигнали за нарушения и на друго физическо или юридическо лице извън своята структура, при спазване изискванията на Закона, както и могат да използват канал за вътрешно подаване на сигнали, създаден от икономическата група, към която принадлежат, ако каналът отговаря на изискванията на Закона.

Какви нарушения могат да бъдат докладвани съгласно Закона?

Законът се прилага по отношение на сигнали или публично оповестяване на информация за:

- Нарушения на българското законодателство или на актове на Европейския съюз в определени области, включително, но не само обществени поръчки, финансови услуги, предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, безопасност и съответствие на продуктите, безопасност на транспорта, опазване на околната среда, безопасност на храните и фуражите, здравето на животните и хуманното отношение към тях, общественото здраве, защита на потребителите, защита на неприкосновеността на личния живот и личните данни, и сигурност на мрежите и информационните системи.
- Нарушения, които засягат финансовите интереси на Европейския съюз, и нарушения на правилата на вътрешния пазар, включително правилата на Европейския съюз и българското законодателство относно конкуренцията и държавните помощи.
- Нарушения, свързани с трансгранични данъчни схеми, чиято цел е да се получи данъчно предимство, което противоречи на предмета или на целта на приложимото право в областта на корпоративното данъчно облагане.
- Извършено престъпление от общ характер, за което сигнализиращото лице е узнало във връзка с извършване на своята работа или при изпълнение на служебните си задължения.

- Нарушения на българското законодателство в областта на правилата за заплащане на дължими публични държавни и общински вземания, нарушения на трудовото законодателство и на законодателството, свързано с изпълнението на държавна служба.

Кой ползва защита съгласно Закона?

Защита по Закона се предоставя на сигнализиращото лице, което по смисъла на Закона е физическо лице, което подава сигнал или публично оповестява информация за нарушение, станало му известно в работен контекст, включително в качеството му на работник, служител, държавен служител, лице, което упражнява свободна професия, стажант, лице, което работи за физическо или юридическо лице, негови подизпълнители или доставчици, кандидат за работа, съдружници, акционери, членове на органи за управление и контрол и други.

Защита по Закона се предоставя и на лица, които помагат на сигнализиращото лице в процеса на подаване на сигнал, лица, които са свързани със сигнализиращото лице, например колеги или роднини, юридически лица, в които сигнализиращото лице притежава дялово участие, за които работи или с които е свързано по друг начин в работен контекст.

Каква защита предвижда Законът за сигнализиращите лица?

Законът забранява всяка форма на ответни действия спрямо сигнализиращите лица и другите лица, ползващи защита, имащи характера на репресия и поставящи ги в неблагоприятно положение, както и заплахи или опити за такива действия.

Формите на ответни действия включват, но не се ограничават до уволнение, понижаване в длъжност или забавяне на повишение в длъжност, изменение на мястото или характера на работата, намаляване на възнаграждението, отрицателна оценка на работата, включително в препоръка за работа, налагане на дисциплинарно наказание, дискриминация, предсрочно прекратяване на договор, вреди, включително за репутацията на лицето, или финансови загуби, включително загуба на бизнес и загуба на доход, прекратяване на лиценз или разрешение.

В случай на нарушение на тази забрана сигнализиращото лице има право на обезщетение за претърпените имуществени и неимуществени вреди. Вреди, причинени на сигнализиращото лице във връзка с подадения от него сигнал или публично оповестената информация, се считат за причинени умишлено до доказване на противното.

Какви са последиците при неспазване на Закона?

Законът предвижда различни по размер санкции за нарушаване на задълженията, предвидени в него, които в зависимост от вида на нарушението варират от 400 лева до 20,000 лева за юридически лица. За повторно нарушаване на задълженията за създаване на канал за вътрешно подаване на сигнали и за периодичен преглед и актуализиране на вътрешните правила, приети в тази връзка, са предвидени по-големи размери на санкциите, а именно от 10,000 лева до 30,000 лева за юридическите лица.

Предвидена е и глоба в размер от 3,000 лева до 7,000 лева за лице, за което е установено, че съзнателно е подало сигнал или оповестило публично невярна информация.

Кой е националният орган за външно подаване на сигнали?

Централният орган за външно подаване на сигнали и за защита на лицата, на които такава защита се предоставя съгласно Закона, е Комисията за защита на личните

данни („Комисията“).

В допълнение Комисията дава методически указания на задължените субекти по Закона, приема образци и наредба за воденето на регистъра на подадените сигнали и изпълнява други правомощия, които са ѝ вменени по силата на Закона, включително компетентните длъжностни лица от Комисията съставят актове за установяване на нарушения на Закона и издават наказателни постановления при установяване на такива нарушения.

Как можем да помогнем?

Екипът на КПМГ остава на ваше разположение при въпроси или нужда от съдействие относно тълкуването и прилагането на новия Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.

За информация

Юлияна Матеева

Съдружник, Правни консултантски услуги

Тел.: +359 2 9697 600

jmateeva@kpmg.com

Диляна Димитрова

Старши мениджър, Правни консултантски услуги

Тел.: +359 2 9697 600

dkdimitrova@kpmg.com

home.kpmg/bg

Поверителност | Правни условия

Получавате това съобщение от КРМГ в България. Това е непоискано търговско съобщение по смисъла на Закона за електронната търговия. Ако не желаете да получавате повече съобщения, моля, [натиснете тук](#).

КРМГ България ООД, бул. „България“, 45/А, 1404 София, България.

© 2023 КРМГ България ООД, българско дружество с ограничена отговорност и фирма-членка на глобалната КРМГ организация от независими фирми членки, асоциирани с КРМГ Интернешънъл Лимитид, английско дружество с ограничена отговорност. Всички права запазени.